

Posterior non majoris est ponderis priore; nam
in contractibus commodati, locati & depositi cau-
tio fortis non est causa; ut is, cui commodatur, lo-
catur, & deponitur res, possit de ea pro libitu
statuere, quod tamen et Dominum natura: non ea-
dem est ratio padi societatis, in quo Licinius, qui
a Gerino accepit 1000. Coronatos, & eos falvos
ipsi praediti, Iouis omne pecuniam fubiens, est
Dominus huius summe, qui potest aut emere, quas
voleat, merces, aut ali: commadare, aut in ludum
efundere; aut domare, nec Geranus ab eo poter-
potest eisdem 1000. Coronatos. Licinius Tolum
tenetur ex aquam rependere summan: immo Ge-
ranus negat ex aqua paci, ut Licinius hanc im-
pendat pecuniam ad banc, aut ilium empiontem:;
quia sua pecunia non diffundit ab eis Dominio,
ut obseruat S. Thomas, ubi primum usus con-
cessus fuit, censetur Dominum concedisse, ac pro-
inde nequit sine iniuritia praedipe uolum, quem
volet. Unde inferendum est eam cautionem, in
societas pao:, & esse verum mutuum, nominis
societatis coloratum, ut obseruat Glossa a S. An-
drea, levata, q[uod] est, ut C. C.

(a) Gloss. cit.
cans. Plétiique
v. Negotiatori-
bus.
(b) S. Th. 2.
2. q. 78. art.
2. ad 5.
(c) S. Aug. in
in can. Si fu-
funer avariis.

C A S U S V.

LAZARUS cum Lysimacho contraxit societatem, cui tradidit 1000. Coronatos, quibus adiunctis pari summo ad hanc societatem collectae a Lysimacho, negotiaretur, qua inter eos convenit quemque subditorum fortis fuerit pericula & quemque ad dannum fore communia & paria. Postea Lazarus Bauduno, amico proponit hanc conditionem, ut si velit salvos praestare 1000. Coronatos, ad societatem cum Lysimacho collatos, cum tenui-
turo certo ipsi cestrum vufo lucrum, quod et societas percepturus est; quod, etiam si incertum, probabiliter erit amplissimum. Bauduinus hanc conditionem oblatam habet gratiam. Eorum conventio gnt est legitima, & licita?

R E S P O N S.
d' De Gen. Existimamus cum Auctore nomini (d) Lazaro
theol. mor. so. non licere, ut a Baudino, nec a Lylimaco ipso
etc. & c. 14. caveat fibi fallos fore 1000. Coronatos ad socie-
tatem cum L. C. G. et aliis.

tate cum Lymacho collatos , quin fine iniquitate ullum quaestum & societate carpere nequit , nisi periculum 100. Cotonatorum subeat . Ita ut esset jus Dominii , ubi primum pecunia non venit in dubiam aleam . Ad summum posset tolum jus suum societas concedere . Verum sicut exortetur penitus cautione fortis , quam Bauduinus prestat , & nullum amplius discrimen ipsi subeundum est ; videtur Lazarus , concedens omnia jura Bauduno , sufficiens discrimina 100. Coronatorum ; non posse & societas fructum facere , quia ipsi non est amplius societas realis , & veri , quia cautione , a Bauduino ipsi concessa , cessat participare iudicium , aut periculum . Sed etiam Lazo licet hoc conventum contrahere cum Bauduno , inde non sequitur constanter ipsi licere idem pacificum Lymacho , quia esset verum mutuum , non vero societas cum eo contrada , essetque ars , ac frons qua colaret honus , ut patet ex omnibus argumentis in quarta decisione aliatis .

C A S U S VI.

MAXIMIANUS consert 1000 libras præsentes ad societatem; quam initum Bertrando, parem summam conferente. Inter Bertrandum, imperitum commercii, quod faciat Maximianus, & focum convenit de quadam summa, quam quavis anno ipsi soluturus est Maximianus, etiamne decet quæstus in commercio, ob periculum loris quid suspicit. Bertrandus hoc in casu, nonne potest summam, de qua inter se, & Maximianum convenit recipere?

Societate, quilibet Socius permanet collati Dominus, & nemini transvert dominum, quem in mutuo dominium rei commoda: a commoda: transfrater mutuant. Quapropter si pereat res illi, cui commoda: est, soli pereat. Sic docet S. Thomas, qui dicit: „ille qui mutuat pecuniam trans- fert dominium pecuniae in eum, cui mutuat. De ille cui pecunia mutuatur, sub suo periculo tenet eam. Et tenetur eam restituere integre, unde non debet amplius exigere alii qui mutuavit. Sed ille qui committit pecuniam suam vel mercato- ri, vel artifici per modum Societatis cuiusdam, non transvert dominium pecuniae sua in illum; sed remanet eius, ita quod cum periculo ipsius mercator de ea negotiator, vel artifex operatus, & ideo sic licite potest partem lucri inde prove- nientis expetrere, tanquam de re sua.

Secundum regustum in Societate legitima est, ut quilibet Socius conferat aliud, five pecuniam, pecora, merces, aut industrias.

Trigesima: dicitur ut societas infinita for- matur, et hoc est quod dicitur: „societas est la-

Margarita, hæc omnia iniens pericula, intendit se rei consorte. Sed futuplus ex eo exurgit quod Emmanuel, confentiens cum suis confociis, præfinit, instrumento cum ea consignato. Iuuenit, et societas percipiendum, ad summum 1200. libra- rum in singulos annos: ut videntur triæ rationis, quotannis putandas. Quæ longioris inquisitionis & difficultis foret, præfertim mulieri, commerci, & longe magis societatis infœcia: ideo Margarita querit, num possit, illæ concientia, percipere 1200. lib. quovis anno, secundum conventionem.

Tertium, denique: ut *æqualitas* *julitatis* *tervergunt*; id est, *lucrum* *actuaria* & *expensis* *finit* *omnibus* *Sociis* *communia* *pro rata* *collati* *ad* *societatem*; ita ut plus *conferens* *majorem* *quæsum* *aut* *actuarum* *habet*, & minus *conferens*, minus *lucrum* *aut* *dammum* *carpat*. *Tertia (conditio) ut in omnibus servetur æqualitas inter Socios pro quantitate partium in Societate collocatarum*, inquit *Sylvius*.
(a) *Ac proinde qui à qualibus fortes dederint & equaliter lucrum participant, qui in *æquals* *pro rata*, & finis iudicium est de *danno*, quod vel *æquals*, vel *proporcionaria* est *dividendum* *pro* *æqualitate*, vel *pro**

Quoad quædam certum ad 1200. libras præsumtum, contentientibus partibus, ut fugerent tricas & curam inquirendæ rationis ipsi gravissime, quia commercii & societatis incertis omnino, existimamus, posita societate legitimè modo jam exposita,

His principis omnibus politis, tanquam necessariis ad decisionem difficultatis propositae ceterarum omnium hanc in ren objicendarum, respondemus ad easum, quo queritur, num Nicandro licet lucrum certum & fixum Pamphilo, industriae ac operas conferenti ad Societatem, falvum praestare? & dicimus manifestum esse ex predictis, horum duorum contractum non esse conventionem vere Societatis: quam inter eos nulla sit vera com-
pactio, ponet societas legem suam ad expatriationem, ipsi fecere fine scrupulo 1200. libras capere in singulos annos, de quibus inter se & Emmanuelem convenit suo & aliorum nomine. Ratio est, quia quaestus major incertus sine iustitia transit & determinatur ad quaestum minorem certum. Hæc omnia S. Thomas (e) Sylvii, & reliquorum Theologorum Doctrina consentanea, ut & quadragesima quinta Constitutione Sixti V. quorum ad viam autoritates plures recensimus.

C A S U S IX.
GOSSELINVS adhibuit Andream focium in dupli-
ci commercio tritici & vini. Eorum societas, ad
quam abum summam contulerunt & qualem, habet
ut Caffelio & officio sive sacerdotio.

U. S. VIII

EMMANUEL, dux opisci tapetum nova arte tex-
torum, debet Margaritæ 10000. Libras, quas ab ea
mutuas fumpit in commercium. Advertens
Margarita nullum fructum pecuniaræ, rogit Emma-
nuelum ait ut sibi restituat pecuniam aut eam ad-
hibeat Sociam in opificio sex denariis pro libra.
Emmanuel vult eam sibi adjungere Sociam, & in-
strumentum signo privato confignatum scribit, con-
sentiens se eam admittere sociam conditione pro-
posita; eam participaturum lucrum & commercio
proventurum sex denariis pro libra, eam aditurae
discrimina sociatis, & participaturum damnum
futurum pro rata summae in societate collocatæ.

litterum pro rata summe in societate collocare. Hæc pericula, quæ sequuntur damna, sunt 1. Constitutione opificii innixa regis privilegio Regio eam potest infestam facere improposito; quo in caſu societas in gravem coniceretur confusione propter fūmptus immidicos, quos Emmanuel & novem ali confoci fecerunt in edificia, empito- nes plurim jucundarum arti idonearum, in mercedem locorum opportunorum; præterquam quod pecunia arca communis vacaret fructu. 2. Bellum potest instare & diuturnum esse: quo in caſu permodica ipsius effet venditio tapetum quos texunt: 3. Extre- ri Alienigena valent hujusmodi opificia institue- re quæ ipsi ruinosa admodum forent.

damni terria, ad Sciam duas partes danni, lucri terria, an rara debet haberi convenio. Quintus Mucius contra naturam societatis talen peditonem esse inserviavit & ob id non esse ratam habendam. Servius Sulpicius, cuius sententia precevalit contra sensum: quia sepe querundam ita pretiosa opera in societate, ut eis iustum sit conditione meliori in societatem admitti. Hæc verba: sepe querundam ita pretiosa opera, &c. demonstrant inaequalib[us] Sociorum parti- bus fieri iustum posse societatem, in qua convenient ut unius amplius sit lucrum quam alteri. Hinc inferendum, si industria, opera, & gratia Gosselin, aut pericula, quæ adit in mari, aut alias, mul- tum proficit societati. & Andreas nihil prister for-

damni terria, ad Sciam duas partes danni, lucri terria, an rara debet haberi convenio. Quintus Mucius contra naturam societatis talen peditonem esse inserviavit & ob id non esse ratam habendam. Servius Sulpicius, cuius sententia precevalit contra sensum: quia sepe querundam ita pretiosa opera in societate, ut eis iustum sit conditione meliori in societatem admitti. Hæc verba: sepe querundam ita pretiosa opera, &c. demonstrant inaequalib[us] Sociorum parti- bus fieri iustum posse societatem, in qua convenient ut unius amplius sit lucrum quam alteri. Hinc inferendum, si industria, opera, & gratia Gosselin, aut pericula, quæ adit in mari, aut alias, mul- tum proficit societati. & Andreas nihil prister for-

damni terria, ad Sciam duas partes danni, lucri terria, an rara debet haberi convenio. Quintus Mucius contra naturam societatis talen peditonem esse inserviavit & ob id non esse ratam habendam. Servius Sulpicius, cuius sententia precevalit contra sensum: quia sepe querundam ita pretiosa opera in societate, ut eis iustum sit conditione meliori in societatem admitti. Hæc verba: sepe querundam ita pretiosa opera, &c. demonstrant inaequalib[us] Sociorum parti- bus fieri iustum posse societatem, in qua convenient ut unius amplius sit lucrum quam alteri. Hinc inferendum, si industria, opera, & gratia Gosselin, aut pericula, quæ adit in mari, aut alias, mul- tum proficit societati. & Andreas nihil prister for-

tem creditam, & eam Goffelinus forti, conferat, juris esse ut Goffelinus magis illo lucrum percipiat. Quod sic dilatandum, videlicet, Goffelinus sibi hoc magis arroget lucrum ex eo quod deducit ominus danis, in dupli societatis commercio illatis supererit, ut idem ait Imperator his verbis (a) C. t. leg. (a): Quod tamen ita intelligi oportet, ut si in alia lucrum, in alia dannum illatum sit, compensatione faciat, solum quod supra intelligitur lucro ita. Quod concordat huc Digestorum legi (b): Neque enim lucrum intelligitur, nisi omni danno deducatur. Mucius.

CASUS X.

OLDRADUS Antonius Gabriel & Bernardus se contulerunt in societate exciscandis paludis. Oldradus præter partem in societate collocatam, aliorum parti coequalem postea in antecedsum præstit 15000. libras, roganibus aliis, ea lege ut quisque in anno suum refunderet partem. Antonius cum solvendo non sufficit, intendit Oldradus sibi totam sumam & forte communis esse percipiendam; contra duo disceptant, & volunt detungi solutione propriæ partis, seorsim a parte Antonii. Cuius est jus?

RESPONS.

Oldrado est jus: nam quum socius in antecedsum suppedit in commodum societatis, quivis tenetur eum salvum præstare pro rata: & quando foliationem summe percipere nequit ab alio, quia solvendo non est, aut aliam ob causam, iure refundetur & forte societas, qua in eum commodum suppeditum summa in antecedsum, & lucra ut & damna communia sunt. Ita ut priusquam ullum e & societate percipiunt fructum Gabriel & Bernardus, Oldrado dissolvenda finit 15000. libras, & postea superfluum lucrum dividendum sit inter se & duos socios: An, si omnes socii solvendo fieri, habet lex (c), quod a quibusdam servari non potest: a ceteris debet ferre (focu); sed Proculius pugna, hoc ad ceterorum onus pertinet, quod ab aliquo servari non potest, ratione defendi posse, quoniam cum societas contribuit, tam lucri, quam danni communio intur.

CASUS XI.

FLORUS. Mercator Gemmarius, societatem cum quatuor ejusdem mercimonii mercatoribus contraxit; quilibet ad fortē societatis communis confert gemmam pretio 1000. librarum. Quatuor Flori conforites ei demandant iter in Hispaniam, ut vendat merces communes pretio & modo commidis utiliori. Florus duobus Mercatoribus Hispanis vendit carbunculos adamantefque pretio 25000. librarum, & in solutionem admittit chirographia intra quadrimestre permutanda cum pecunia. Hiduo Mercatoribus, quae ea consignaverunt, foro cedunt argentario, & solvendo non sunt duobus post mensibus. Florus teneture folis hoc damnum?

RESPONS.

Siu do Mercatores, qui chirographis comparant carbunculos ac adamantes, a Floro sibi venditos, innotuerunt alii ejusdem mercimonii Mercatoribus, & Florus nullo modo dubium haberet eorum bonam fidem & solvendo, damnum 25000. librarum in ipsum non est incidendum folium; sed in omnes conforites; ita ut Floro cum quatuor ceteris, cuique, perent 3000. libras. Hoc requirit æquitas nature, sive definit lex qua habet (d) Leg. Item 14. ff. de patto ut (d) Magistris societatum patrum & prodesse & obesse confat. Magister autem societatis dicitur is, cui a Floro, demandatur cura præcipua mercium omnibus conforibus communum, ut habeat haec alia lex (e): Cui præcipua cura rerum incumbit, & præcipua 57. cui magis quam ceteri diligenter & sollicitudinam rebur, quibus presunt, debent, si Magistri appellantur. Sic ut igitur venditio, a Floro cum duobus Hispanis mercatoribus exequata solutione, intra quadrimestre, consignata in chirographis, posset quam maxime sibi & quatuor conforibus prodef-

se; convenient ut cum sine ejus culpa ipsi obscurit argenterie dissolutione duobus post mensibus edita, daminum ex aequo incidat in se & conforites; quam sit eventus mere fortuitus quem praestare non debet.

CASUS XII.

LOMBARDVS & Jacobus se contulerunt in societate commercii, Jacobus suscepit iter in Provinciam consentiente Lombardo, in commodum societatis; latrones ei iter facient furuperunt sarcinas & pecuniam ad iter necessariam, cum & servum comitem vulnerarunt. Redux, voluit ut compensaretur forte societas jactura paucum sibi illata, & pecunia quam impedit, ut curarentur vulnera sibi & domestico iniuncta; Lombardus contra intendit. Cujus est jus?

RESPONS.

Jacobi est jus: nam quum hoc damnum ipsi res societatis gerenti, incubuit, convenient ut compenetur expensis foris communis, cum hoc damnum ipsi occurrerit sine culpa sua. Quidam * sagarum id est, filii vel sauter cam vel villum vel venum actiis. (f) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, * sagarum negotiacionem coierunt; habet lex (f), alter ex his ad mercedes comparandas profectus in latrone incidit, suamque pecuniam perdidit, servi ejus vulnerati sunt, reliqua propriae perdidit. (g) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, Julianus damnum esse commune: ideoque afferebare, cum pecunia, quam retum ceterarum quas secum non tulisset locu, nisi ad merces communis nomine comparandas proficeretur. Sed & si quid in medicos impensum fuit, pro parte socium agnoscere debere sedissime Julianus probat, prouide, si naufragio quid periret, cum non alias merces, quam navi solerent adhuc, damnum ambo sentient? Nam secuti lucrum, ita damnum quoque commune esse operari, quod non socii culpa contingit.

Oblivare interest hanc legem indicare pecuniam ad sumptus itinerarios, & commodum societatis necessariam. Unde sequitur, si Jacobus gestavisset pecuniam in suam rem privatam, occasione itineris suscepit, qua latrones eum spoliassent, Lombardus non tenetur, Jacobus non compenaretur forte societas, sed damnum ipsi incumberet foli.

Oblivandum quoque, non sat esse, ut pecunia societati pereat, ut conforis, in cuius manibus periret, eam folium definiasset, in societate collocandam. Nam conferri & communem fieri est necesse. Ideo ejus pecunia prius ipsi furreptæ damnum folius ipsius, non vero societas, estet damnum. Sed communes factæ, & in pericula societas translatae, tum a latronibus eruptæ, damnum commune inter conforites. Hoc decernit alia lex, qua habet (g). Item Celsus tradit: si pecuniam constillemus ad mercem omendam, & mea pecunia perire: cui periret ea? Et ait: si post collationem evinit ut pecunia periret quod non ferat, nisi societas cotta est ut urigre perire: ut puta, si pecunia cum perire portaretur ad mercem omendam perire. Si vero ante collationem, postea quam eam destinasset tunc perire, nihil eo nomine conforitis, inquit, quia non societas periret.

CASUS XIII.

GVERINVS & Julius, vini Negotiatores, ad quatuor annos se contulerunt in societatem vini. Gverinus pluries in Campaniam, Burgundiam, & Occitaniam profectus est, empturus vina ad quædam societas. Eius longæ ipsius rei familiari intulerunt damnum 1200. libras excedens, cui providere non voluit; & plures privati, quibus vini copiam vendere solebat, noluerunt ab ipso compare poferre, odio societas cum Julio eorum inimico contractæ: quia de re queritur an omnia damnata, ob societatem sibi illata, sint refacienda expensis fortis communis, aut an Julius possit sine iniustitia ei prædicare compensationem?

RE.

R E S P O N S . Constat Guerino non esse jus ut refaciatur hujusmodi damna expensis fortis societas, sive Julius possit, illæsæ iustitia ipsi denegare partem, Ratio est, quia hi eventus oriuntur a Guerini consilio peculiariter, nihilque attinent ad communum locorum commune: ita ut habendi sint eventus fortuiti, peritus a societate alieni, ac proinde in Guerinus locum incidunt. Et tandem ob caussam si Guerinus lucra fecisset, specialia occasione, societas, vel in itineribus suis, vel alias, Julio nullum esset ius quidquam confequendi. Non confutetur actione pro socio Labeo ait, habet lex Digestorum (a), quia id non in societatem; quamvis proper societatem impensum sit, scit si proper societatem cum heredem, quis insinuare deficiat, aut legatum prætermisserit, aut patrimonium suum negligenter administrasset. Nam nec compendium quod proper societatem ei contingit, veniret in medium; velut si proper societatem heres fuisset insinuatus, aut quid ei donatum esset. Guerino igitur incumbunt soli hujusmodi damnæ, que declinare poterat, societas cum Julio non contrahens, & quia sibi dare detet, quum ea previdit, aut prævidere debuit, attamen lubens ea, adiut.

C. Leg. Sc. 60. ff. 5. 1. ff. pro socio, (b) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (c) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (d) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (e) Joan. Cas. 1. 1. ff. pro socio, (f) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (g) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (h) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (i) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (j) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (k) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (l) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (m) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (n) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (o) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (p) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (q) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (r) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (s) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (t) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (u) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (v) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (w) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (x) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (y) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (z) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (aa) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (bb) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (cc) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (dd) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ee) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ff) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (gg) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (hh) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ii) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (jj) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (kk) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ll) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (mm) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (nn) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (oo) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (pp) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (qq) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (rr) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ss) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (tt) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (uu) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (vv) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ww) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (xx) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (yy) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (zz) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (aa) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (bb) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (cc) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (dd) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ee) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ff) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (gg) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (hh) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ii) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (jj) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (kk) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ll) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (mm) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (nn) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (oo) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (pp) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (qq) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (rr) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ss) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (tt) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (uu) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (vv) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ww) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (xx) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (yy) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (zz) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (aa) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (bb) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (cc) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (dd) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ee) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ff) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (gg) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (hh) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ii) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (jj) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (kk) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ll) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (mm) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (nn) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (oo) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (pp) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (qq) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (rr) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ss) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (tt) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (uu) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (vv) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ww) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (xx) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (yy) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (zz) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (aa) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (bb) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (cc) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (dd) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ee) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ff) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (gg) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (hh) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ii) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (jj) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (kk) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ll) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (mm) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (nn) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (oo) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (pp) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (qq) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (rr) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ss) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (tt) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (uu) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (vv) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ww) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (xx) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (yy) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (zz) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (aa) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (bb) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (cc) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (dd) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ee) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ff) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (gg) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (hh) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ii) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (jj) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (kk) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ll) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (mm) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (nn) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (oo) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (pp) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (qq) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (rr) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ss) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (tt) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (uu) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (vv) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ww) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (xx) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (yy) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (zz) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (aa) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (bb) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (cc) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (dd) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ee) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ff) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (gg) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (hh) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ii) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (jj) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (kk) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ll) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (mm) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (nn) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (oo) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (pp) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (qq) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (rr) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ss) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (tt) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (uu) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (vv) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ww) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (xx) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (yy) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (zz) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (aa) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (bb) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (cc) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (dd) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ee) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ff) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (gg) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (hh) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ii) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (jj) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (kk) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ll) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (mm) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (nn) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (oo) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (pp) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (qq) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (rr) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ss) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (tt) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (uu) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (vv) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ww) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (xx) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (yy) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (zz) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (aa) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (bb) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (cc) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (dd) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ee) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ff) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (gg) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (hh) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ii) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (jj) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (kk) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ll) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (mm) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (nn) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (oo) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (pp) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (qq) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (rr) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ss) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (tt) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (uu) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (vv) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ww) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (xx) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (yy) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (zz) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (aa) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (bb) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (cc) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (dd) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ee) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ff) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (gg) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (hh) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ii) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (jj) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (kk) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ll) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (mm) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (nn) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (oo) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (pp) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (qq) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (rr) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ss) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (tt) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (uu) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (vv) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ww) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (xx) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (yy) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (zz) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (aa) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (bb) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (cc) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (dd) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ee) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ff) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (gg) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (hh) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ii) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (jj) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (kk) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ll) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (mm) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (nn) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (oo) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (pp) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (qq) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (rr) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ss) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (tt) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (uu) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (vv) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ww) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (xx) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (yy) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (zz) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (aa) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (bb) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (cc) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (dd) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ee) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ff) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (gg) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (hh) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ii) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (jj) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (kk) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ll) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (mm) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (nn) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (oo) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (pp) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (qq) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (rr) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ss) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (tt) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (uu) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (vv) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ww) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (xx) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (yy) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (zz) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (aa) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (bb) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (cc) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (dd) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ee) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ff) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (gg) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (hh) Leg. Com. 15. 9. 4. pro socio, (ii) Leg. Com. 15. 9.

Estimatione instituta Ladislaus mutuatur Servatio quingentas oves, & decem boves & vaccas, pretio estimationis, quod Servafius gratum habet; & vi Societatis contracta, Servafius pollicetur, se curare totum pecus, & alere, & tecum præbere, 2. In mercedem & compensationem, convenit cum Ladislafo sibi fori ioli omnem ad ipsum, arationem & sumum; & Societas finita, ambodivisus pro aqua portione augmentum animalium, 3. Et dannum, quod acciderit sine alterius culpa, ambobus fori communre pro aqua & dimidia parte, 4. Sed ante vium pecoris augmentum & ejus divisionem, Servafium Ladislafo retinetur quingentas oves, ac decem boves, aut vaccas, sibi mutuo data, pretio estimationis ab inuite Societate infinita; & insuper lucrum dividimus iuri pro aqua portione. Hic Societas Contractus, dictus Chapel vel Chespel, vacat ne usura?

RESPONS.

Hic Societas Contractus est legitimus, & ab eis abest omnis usura, modo quingentas oves & decem boves aut vaccas a Ladislafo bona fide fuerint mutuo datae Servafio, ex hypothesi. Nam quoniam vi huius mutui dimidium solidi in Societe fit Ladislafo proprium, æquum est ut ante rationem quæstus, aut damnum, mutuo datum a Servafio refundatur; siueque si totum pecus fuerit 1200. Coronatis estimatione, Servafius tenetor in primis restituere Ladislafo 600. postea si spes Societatis ahead at 1400. Coronatos, que augmento aucta fuit 200. Servafio sunt 100. dandi pro dimidio auctus, & reliqui centum sibi servandi; & contra si estimatio spes in Societate abeat tantum ad 1000. Coronatos, Ladislafo, qui 100. mutuo datos fumis, tenetur Servafio tradere centum Coronatos pro dimidio ducentorum, ad quos abit damnum, quod per quinquaginta irrepit in pecus, morbo, aut aliis eventibus fortuitis, sine Societate culpa.

Nihil in Contractu hoc est adversum quadragesima quinta Bullæ Sixti V. cuius verba in ^(a) Sicut v. in ^(b) Bullæ Dicte. cit. decisione quarta reensimilis. Similiter contentaneum est Concilio Mediolanensi I. & Conventu Melodunensi, in proxima decisione laudatis, & Concilio Provinciali Burdigalensi an. 1583. (c). Et quidem Ladislaus & Servafius non peccant in regulis Societatis licet & aquæ, & eorum conventiones nullo eventu modo conditions legitime.

Sed ut nullum superest dubium ad hanc difficultatem juvare responderemus ad objectionem, qua dictis opponitur; hæc est. Numquam potest, inquit, lucrum quæ propter murum, ab eo peccato nascitur. Ladislaus autem, dans in calu proposto, mutuo dedit Servafio quingentas oves, ac decem boves aut vaccas, quæ faciunt dimidium sum in Societate, aut (quod coincidit) mutuo dedit pecuniam ad emitionem pecoris, & Servafius recipiens, licet pro hoc mutuum præbat dimidium fortis in Societate, pollicetur pacem, custodire & tecum præbere toti pecori, & operam dare necessariam ut conservetur & fructum pariat; & tamen capit dimidium totius quæstus, vi juris Societatis. Dicendum est igitur hunc dantem capescere dimidium quæstus, propter mutuum dimidii fortis, Servafio concessi; & hic quæstus & mutuo effusus non potest vacare usura.

Respondemus ad hanc objectionem, saltum esse quod intenditur in quæsto proposito, dantem percipere dimidium quæstus ab mutuum recipienti datum. Nam constat eum percipere ex animalibus suis, quæ contulit in Societatem cum recipiente, cui relinqit æqualem quæstum propter aliud dimidium pecoris quod idem contulit recipiens. Falsum est quoque recipiente solum suscipere curam, custodiæ, alimentum, expensas & tecum animalium; quoniam sat confert dans de se, privans quæstu lacteiniorum; adiupum, amorum & arationis, qui solet percipi ex orbibus, bobus & vaccis; ac deferens totum recipiente, cui haec via sat mercede est ab alimentum & operas quæ ipsi incumbunt. Si forte recipiente non sat compensationem efficit hæc ratione, dans teneretur ad illum remunerandum legitime.

Concludimus igitur, quæstum quem Ladislaus percipit & Societate, non plane manare a mutuo quod Servafio dedit; sed a pecore proprio. Nequit igitur damnari usura, quamvis sit verum, talen quæstum fore feneratorum in dicta Societate, in qua focus mutuo dedit alteri rotam fortis; nam hoc in calu tota fortis salva per mutuum, nullum subire periculum, nec posset sine usura participare lucrum, quod eo in calu totum recipiens est. Si judicat Auctor Colloquiorum Lutetionum (c).

CASUS XXIV.

PATERNUS locat Clementi sex vaccas ac sex equas ad triennium; lege 1. Ut primo anno Paternus gravatus erit jactura aut depravatione animalium, si accedit sine culpa Clementis. 2. Ut duobus annis sequentibus Clementis fuerit tota jactura aut damnum, quod obveniet sine sua culpa. 3. Ut hac ratione Clementi fuerint tertia partes duorum quæstus, quem pariet Societas per duos posteriores annos, que pro compensatione valeant ob periculum huius jacturae quod subiit. Quia in re queritur, num hic Societas Contractus a Chapel possit tolerari tamquam lictus in Provincia in qua consuetudo generalis illi patricinatur post honum memoriam; & hic ulius stat justificari, quia dans contentus est tercia parte quæstus per secundum & tertium annos, & recipiente concedit duas alias tertias partes?

RESPONS.

Constat contractum esse feneratorium, eo quod Paternus Clementi totam imponit jacturam aut depravationem animalium per duos posteriores annos Societas, licet obveniant eventibus mere fortuitis & sine sua culpa. Nam Paternus, dominus rei, integrum debet solus ferre jacturam, quia abfici recipiens culpa contingit, juxta hoc Juris dictum, res perit domino, cui patrocinatur Gregorius IX. in Decretali jam citata (d).

Huc quoque fundamento innixus Sextus V. in sua quadragesima quinta Constitutione, in sequenti decisione afferenda, reprobavit & damnavit, tamquam feneratoriam, eam Societatem, quam cum hujusmodi dixerant sanctus Carolus in Concilio Mediolanensi I. an. 1565, habitu, & Episcopi Gallici in Conventu generali Melodunensi, an. 1579, quorum videtur est decreta superius in response ad Casum Desiderius.

Lucrum magis, quod Clementi concedit Paternus, nomine jactura compensandæ quam adit secundo & tertio annis, nequit eum contractum usura liberare; quia juxta naturam cuiusvis Societas contractus res pereat domino.

Confluctu inoluta post honum memoriam, a summis Magistris Provinciis in qua haec Societas est ulu recepta, nequit quoque usuram amovere ab hujusmodi contractibus; hæc consuetudo cum sit pemicio & fraus manifesta, numquam tolleranda. Perniciose consuetudo nequam est in cap. 4. recipienda, inquit Concilium Toletanum IV. an. 613, coactum (e). Consuetudo, quæ Canonice abbas instituit, nullus debet esse momenti, inquit Pontifex Innocentius III. (f), & diuturnus (g) Alex. III. in cap. Satu. 8. de limona. hic usus non minus reus efficit eum sequentes, negligens Ecclesiæ regulis. Diuturnitas temporis non minuit peccata, sed auger (g), ait Alexander III. in Concilio Turoensis habitu an. 1163. suetudinem. (h) Leg. Con. Cod. quæ sit longa confusa tempore, magni sit ponderis; numquam tamen obstante potest rationi aut legi, ut dicit 53. Imperator Constantinus (b): Consuetudinis usus que longæ non viles auditorias est; verum non suetudinem. (i) Can. Con. 4. usque adeo sui valitudo momenta, ut aut rationem dist. 10. et 120. 127. 242. 262. & 246.

(k) S. Aus. lib. 1. de Usu. contra Donat. 1. s. in cap. Fructu. 7. diff. 8.

Opponenda igitur sunt iis, qui volunt hujusmodi consuetudinem usura vacuan, hæc Gregorius VII. verba (a). Si objicias consuetudinem, in casu si conmomento Jesum Christum dixisti, le esse, non faciendam, confuetudinem, sed veritatem, & ut verbis Sanctorum, confuetudinem, sed veritatem, & ut verbis Sanctorum, confuetudinem, utrumque contrarium abolenendum. Si confuetudinem fortassis opponas; adversandum, quod Dominus dicit: Ego sum veritas & vita (b); non dñe: Ego sum confuetudo, sed veritas, & certe, ut beati Cypriani utram sententia, quilibet confuetudo, quantunvis vestula, quantunvis vulgarata, veritatis omnino est postponenda, & usus, qui est contrarius, abolenendum.

Addere iuvat, ut confirmaret dicta, stripte interdictio Edictum Ludovici XII. editum Blesius mente Martio 1299. (c) omnibus Tabellionibus nullum scriberent contractum usuraram: „Interdicimus & prohibemus interdicimus & prohibemus quibusvis Tabellionibus, ne ullum contractum feneratorum scribant, pœna pris, vnde dignitas & multa arbitratia, „Unde sequitur quoslibet Tabelliones Provincie, quorum meminit quæstum, non posse excipere, absque peccato, contractum Societatis a Chapel, de quo verba facimus (d).

CASUS XXV.

VALERIANVS probuit Paulo, nomine Societas, ad sexennium, armata aliudve majus pecus, lege 1. Ut Paulus illud sit nutriturus, & quavis alia ratione curatur, & tradituras Valeriano quatuor tricagi modios, quatuor libris estimatos, quoque anno, pro quilibet animali. 2. Ut Paulus duodecimam partem fortis sit sumptus uno quaque anno 3. Ut sexennio elapsa sors & augmentum sint inter eos dividenda. Hæc Societas est ne licita.

RESPONS.

Societas quæcumque fiat coitu eorum qui se invicem in numerum Sociorum cooptant, plerique industria, opera, & auctoritate unus Socii. Ideo dicendum est mortem unius finire eam ex se, & interturbare inter superficies, nisi habet Lex (m), incæpsa perfecti Societatem conveniat inter omnes superficies. Mortuus Societas dissolvitur, & secessu omnium coia fit, plures vero superferunt, nisi in concusa Societas aliena convenierit: aut inter omnes Societatem contrahentes convenierit eam permanfant, non obstante hac morte: quo in calu heres defuncti, si vellet, ejus partes luficerit, & perfequeretur Societatem ut habet alia Lex (n). Plane si bi, qui Sociis heredes existent, animus invirunt Societas, in ea hereditaria, novo confessi, quod polles gererint, effectus, ut in pro Socia actionem deducatur.

Observandum est. 1. Idem esse iudicium de morte civili ac de naturali; quoniam mortuus additus civili non valeat agere, & ejus bona fisco publicata sunt; in mortuus in societatis habendus instar fato functi. Publicatione quoque disfrabili societatem diximus, quod videtur spectare ad universorum bonorum publicationem, si socii bona publicentur. nam cum in ejus locum alius succedit, pro mortuo habetur. Hæc est (o) L. Asperanza, verba aliis legis (o) Digestorum, ab Imperatore Justiano firmata (p).

Observandum est quoque, non esse omnino iudicium idem de consuetudine Villicorum aut redemptorum operis: nam hujusmodi in societatis duas sunt diversæ ipsiones; prior est omnium sociorum, qui sibi invicem pollicentur. Posterior est eorumdem sociorum, qui lucrato pollicentur, aut ei cuius opus fasciunt, & ex hac secunda ipsione ad hæredes defuncti socii notos transeunt, ex condito actionem etiam ab heredem transire palam est, ut habeat Lex (q) sequitur sponsonem communicum (r) L. Sed ad socii superstitibus devinctos inter se coalescere. Quapropter hæc connexio, licet non sit vera facta, socii conditio, quæ ex connexione eorum qui seco lubentes cooptant in numerum sociorum, hoc efficit tamquam ut hæredi. Villici conditionibus locationis adstricti oportet etiam dicam scribere in villicationem ad consuetudinem suo commode; hec sponsio & hoc justificantur eum, ab hæredibus alius generis sociorum, quia excludi nequit a villicatione, etiam si dica sive scripta ante morem loci in cuius bona venit. Sic iudicat inclitus Auctor, qui leges Romanas in ordinem naturalem redigunt (s), & firmat hanc distinctionem duabus legibus Digestorum, quarum prior his concipiatur verbis (t): In societate vel ligali nihilominus manet societas, & post mortem aliquius. Ex qua patet hæredibus superstitibus non licere societatem abdicare a morte aliquius ex sponsione quam contrarerunt fini guli societatis cum eo, cuius prædium conduxerunt. Posterior spectat hæredem. En quod habet

(a) Greg. VII. iii. con. 5. tit. 24. (b) Quoad Cod. 15. diligentiam accuratam, qua tenetur recipiens penitus. (c) Greg. VII. iii. con. 5. tit. 24. (d) Greg. VII. iii. con. 5. tit. 24. (e) Greg. VII. iii. con. 5. tit. 24. (f) Greg. VII. iii. con. 5. tit. 24. (g) Greg. VII. iii. con. 5. tit. 24. (h) Greg. VII. iii. con. 5. tit. 24. (i) Greg. VII. iii. con. 5. tit. 24. (j) Greg. VII. iii. con. 5. tit. 24. (k) Greg. VII. iii. con. 5. tit. 24. (l) Greg. VII. iii. con. 5. tit. 24. (m) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10. (n) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10. (o) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10. (p) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10. (q) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10. (r) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10. (s) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10. (t) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10. (u) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10. (v) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10. (w) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10. (x) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10. (y) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10. (z) L. Actio. ne 45. §. 9. p. 10.

CASUS XXVI.

SYLVANO, qui gregem 400. ovium contulit in Societatem cum Roberto, agricola, contractam juxtam omnia requista, Robertus dixit definitè Societate deesse viginti, quæ morbi perierant: Sylvanus contendit eas ejus periisse culpa: quoniam diximenda est hæc contentio juxta conscientiam.

RESPONS.

Regula obseruanda hæc est: recipiens proberet viginti oves, quæ delunt, finita Societas, periisse fine sua culpa. Hoc sive Coquille in Commentario ad consuetudinem Nivernensem: „Quoad custodiam pecoris, qua tenetur recipiens, puto, ipsi probandum se non esse in culpa, si jactura

(x) d. Domat. 1. civ. iusta. ord. nr. lib. 1. s. 2. & 2. s. 2. & 2. s. 2. (y) L. Aedo. 5. ff. pro fec. bet.